

IV. РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ

НА НАВЧАЛЬНИЙ ПІДРУЧНИК „ТЕЛЕВІЗІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА” ЗЕНОНА ДМИТРОВСЬКОГО

Вікторія Бабенко

Національне українське телебачення за час свого розвитку пройшло складний шлях від початкового мовлення до сучасної індустрії мас-медіа, оснащеною новітніми досягненнями науки і техніки. Сучасна революція в технологіях масової комунікації розширила екранні можливості, з'явилися нові напрями у практичній тележурналістиці, відбулися зміни у відеоряді передач. Комп'ютеризація запропонувала телевізійному мистецтву нові можливості – мультимедіа, комп'ютерна анімація, стереотелебачення. Перед тележурналістикою третього тисячоліття виникають нові завдання, пов'язані з глобалізацією інформаційного простору; змінюється характер і зміст журналістської праці; освоюються нові можливості практичної тележурналістики. Теорія тележурналістики повинна розвиватися на випередження практики, прогнозуючи національні тенденції і динаміку телемистецтва.

Праця Зенона Дмитровського „Телевізійна журналістика” знайомить читача із засадами тележурналістики, показуючи їх еволюцію від зародження і до сьогодення. Вона заснована на оригінальних джерелах і розкриває місце, роль телекультури в соціально-політичному житті України, а також висвітлює суспільно-журналістський процес з погляду „внутрішніх”, типологічних професійно-журналістських особливостей. Підручник чітко і логічно структурований і складається із шести розділів, термінологічного словника, додатку (закон України „Про телебачення і радіомовлення”), які послідовно розкривають шляхи творення телетекстів та специфіку телевізійної продукції. Студент має змогу засвоїти основні теоретичні знання та операційні характеристики понять „інформація”, „комунікація”, „соціальна і масова комунікація”, також складові цих понять, таких як „джерело комунікації”, „канал комунікації”, „жанр”, „аудиторія”, „комунікативні ефекти”, „соціальна ефективність”.

У підручнику висвітлено проблему жанрового визначення у сучасній телевізії, закономірності індивідуальної творчості: співвідношення змісту і форми, понятійного і образного, простору і часу в телетексті, які допоможуть студентові засвоїти основні критерії телевізійної журналістської творчості. З. Дмитровський звертає увагу на важливі тенденції у розвитку телемистецтва і діяльності тележурналіста як суб'єкта творчого процесу, допомагає використати теоретичні знання у професійній ситуації.

Автор подає вичерпні теоретичні та методологічні основи телевізійної журналістики з власного досвіду та спостережень (жанри і методи роботи, які освоює під час навчання кожний студент). Адже, якщо перші програми були універсальними, „всеохоплюючими”, то незабаром телевізійні програми стали спеціалізованими. Диференціація інформації спонукає до чіткого визначення глядача, для задоволення інформаційних потреб.

У сучасних телетворчих умовах доцільно говорити про еволюцію екранної професії з появою дифузії жанрів, переосмислення творчої діяльності. У відповідному розділі підручника читач знайде відомості про градацію творчих професій. Ознайомившись із специфікою діяльності журналіста в редакційному колективі, журналіст-початківець зможе впевненіше самовизначитися у своєму виборі.

Особлива увага зосереджена на процесі творення журналістського телетексту, для якого важливі знання особливостей творчого акту, в яких особа реалізує свої потенційні здібності і можливості; розглядається взаємодія психологічних і інтелектуальних зусиль тележурналіста для реалізації задуму майбутнього твору; систематизація фактів, пошук виразних лексичних засобів, розгляд різних варіантів композиційної побудови задуманого тексту. Однак характер тієї або іншої стадії залежить від індивідуальних особливостей особи, від стилю мислення, від рівня професійної підготовленості.

З. Дмитровський в окремому розділі досліджує матеріали преси, присвячені ефірному телемовленню українських телеканалів, та виокремлює такі важливі проблеми на сторінках газети як зросійщення ефіру, суржикізація, недостатній професійний рівень частини журналістів. До вирішення цих огріхів приєднуються лінгвісти, психологи, філософи, соціологи; аналізуючи сучасні телетексти, вони дбають про психоекологію сучасного телемовлення, залучають громадськість до тих процесів, які відбуваються у суспільстві.

Телезнавство – молода наука, яка потребує якісного теоретичного осмислення. Відчутна проблема недостатньої кількості загальносинтетичних праць, довідкових видань. Дослідник телезнавства – Зенон Дмитровський допомагає заповнити цю прогалину національної науки, він на переконливих прикладах показує, що для покращення діяльності телебачення потрібні зусилля як журналістів-практиків, так і теоретиків телебачення.

*Стаття надійшла до редколегії 19.06.2006
Прийнята до друку 22.06.2006*